

Referat Arbejdsgruppemøde for Certificering

Onsdag d. 13. oktober 2021

Sted: Nordic Seed, Grindsnabevej 25, 8300 Odder

Deltagere: Regitze Vestergaard (DLG), Søren Villadsen (Hedegaard), Poul Lund (DSV), Christian Boehm (DSV), Lars Svendsen (DSV), Per Madsen (Barenbrug), Henrik Skovgaard Larsen (Barenbrug), Jim R. Nielsen (DLF), Birte Krogh (DLF), Søren Houmann (Sejet), Karen Gundlund Hansen (Danish Agro), Hans Peder Lauridsen (Danish Agro), Ole Lykke (Nordic Seed), Peter Krogh Meyer (Feldsaaten Freudenberger), Claus Rasmussen (Vandinter Semo), Kerstin Jürgensen (NPZ - Norddeutsche Pflanzenzucht), Kenneth Weber Søbye (Hornsyld Købmandsgaard), Poul Møller (Hornsyld Købmandsgaard), Elzbieta Orłowska (Eurofins), Lisanne Kjær Wieland (Nordic Seed), Kresten Mathiasen (Brdr. Ewers), Jens-Olav Høst Hansen (Vikima), Merete Buus (Landbrugsstyrelsen), Maria Boye Simonsen (Landbrugsstyrelsen), Troels Battrup Andersen (Landbrugsstyrelsen), Inge L. Kjeldsen (Landbrugsstyrelsen), Gerhard Deneken (TystofteFonden), Martin Himmelboe (TystofteFonden), Claire Mouillet (TystofteFonden), Sigyn Valgrind (TystofteFonden).

Sigyn Valgrind (TystofteFonden) var mødeleder.

1. Velkomst v/TystofteFonden

2. Nyheder v/TystofteFonden

TF's bestyrelse har fået et nyt medlem. Anders Mondrup (Dansk Frø) går på pension pr. 1. november 2021, og erstattes af Klaus K. Nielsen (Dansk Frø).

Projektplan til udvikling af FCS skal præsenteres til det næste bestyrelsesmøde.

TF's SES afdeling blev auditeret i juli 2021 og er indstillet til fortsat CPVO-akkrediteret.

Martin Himmelboe har udarbejdet en flyvehavrepjece, til identifikation af flyvehavre i marken. En PDF-version af pjecen findes på TF's hjemmeside:

<https://www.tystofte.dk/wp-content/uploads/2021/07/TystofteFondens-handbog-om-flyvehavre-2.-udgave.pdf>

Mht. prisliste, er det slut med overgangsordning 2020/2021.

Prislisten for 2022 indeholder nogle få ændringer:

- Den årlige virksomhedsregistrering bliver 500 kr.
- Alle avls- og certifikatpartier bliver faktureret
- Prøvetagning er inkluderet i certificeringsprisen
- Pris/gebyr (afgørelse) opdeling for avls- og certifikatpartier
- 0-sum udvikling, dvs. ingen prisstigninger

3. Prøvetagningskursus 2021 v/TystofteFonden

Prøvetagningskurser i 2021 bliver holdt på Odense Mødecenter. Kurset for erfarne prøvetagere afholdes d. 15. november (**tilmeldingsfrist d. 24. oktober 2021**). Grundkursus for de nye

prøvetagere afholdes d. 22. og 23. november (**tilmeldingsfrist d. 1. november 2021**).
Den praktiske prøve aftales individuelt.

Tilmeldingsblanketter for de to kurser findes på TF's hjemmeside:

<https://www.tystofte.dk/certificering/proevetagning/kursus-i-proevetagning/>

4. Markkontrollørkursus 2021 v/TystofteFonden

Et virtuelt kursus (for de nye markkontrollører) og et virtuelt møde (for de erfarne) blev holdt i maj 2021.

Der blev herudover holdt et fysisk møde for de erfarne markkontrollører i september 2021 på Dalum Landbrugsskole.

Det næste kursus for de nye markkontrollører bliver holdt i maj 2022. Møderne for de erfarne bliver holdt i maj 2022 og september 2022.

Markkontrollørerne skal deltage i TF's møde hver 5. år. Virksomhederne ønsker en oversigt over hvilke markkontrollører skal deltage i kurset det indeværende år, samt året efter. På den måde, kan markkontrollørerne få mulighed for at deltage i mødet om efteråret på det 4. år, da der er tit meget travlt om foråret det 5. år.

TF vil gerne imødegå ønsket.

Nyt fra Landbrugsstyrelsen

5. Bekendtgørelser & vejledninger v/LBST

Ny direktør for Landbrugsstyrelsen er Lars Gregersen.

Der er planlagt en revision af bekendtgørelser pr. 1. januar 2022 som vil inkludere følgende ændringer:

- Undtagelse for handel i lukkede kredsløb
- Handel ved forsyningsvanskeligheder
- Mulighed for administrative bødeforlæg ved påbud
- Ændrede anmeldelsesfrister for nogle vårafgrøder: vårsæd og bælgssæd kan anmeldes op indtil d. 15. maj (anmeldelsesfrist for græsser og græsmarksbælgplanter er uændret).
- Fjerne offentliggørelsen af sortsblandinger: Straksgodkendelse af blandinger af TF er nu tilladt. Hvert firma skal ansøge om tilladelse til at producere en sortsblending.
- Flere arter vil få deres botaniske navne opdateret:

Dansk artsnavn	Nuværende botanisk navn	Nyt botanisk navn pr. 1. februar 2022
Bakkesvingel	<i>Festuca trachyphylla</i> (Hack.) Krajina	<i>Festuca trachyphylla</i> (Hack.) Hack.
Alm. kvik	<i>Elytrigia repens</i>	<i>Elymus repens</i>
Alm. hvede	<i>Triticum aestivum</i> L.	<i>Triticum aestivum</i> L. subsp. <i>aestivum</i>
Spelt	<i>Triticum spelta</i> L.	<i>Triticum aestivum</i> L. subsp. <i>spelta</i> (L.) Thell.
Durumhvede	<i>Triticum durum</i> Desf.	<i>Triticum turgidum</i> L. subsp. <i>durum</i> (Desf.) van Slageren

Efter mødet i arbejdsgruppen er det besluttet kun at lave de mest nødvendige ændringer i markfrø- og sædekornsbekendtgørelserne. Dvs. ændring af de botaniske navne, administrative bødeforlæg og hvis muligt anmeldelsesfristerne. Øvrige ændringer vil blive medtaget pr. 1. juli 2022

Pr. 1. september 2022, kommer der flere ændringer i bekendtgørelser:

- En ny mulighed for at anvende BMT som supplement til kontroldyrkning eller avlskontrol (men kan dog ikke anvendes som en erstatning for disse kontroller)
- Nye lempelige regler i en periode til produktion af CMS-hybrider af hvede.

Vejledningerne bliver også revideret, og delt i to: en Hobbyvejledning og en Virksomhedsvejledning.

”Hobbyvejledningen” (Frø & Sædekorn 2) vil inkludere:

- Generelle opdateringer
- Oplysninger om økologisk heterogent materiale
- Økologiske sorter til økologisk brug
- Plantesundhedsregler og plantepaskrav

Den tentative dato for offentliggørelse af denne vejledning er d. 1. december 2021

”Virksomhedsvejledningen” (Frø & Sædekorn 1) vil inkludere:

- Et nyt kapitel om sortsregistrering, sortsbeskyttelse og sortsnavne
- Laboratorievejledningen
- Ligestillingsaftaler med 3.-lande, regler om import
- Regler for handel med sorter under afprøvning
- Regler for produktion af grønsagsfrø
- OECD-certificering
- Et kapitel om dispensationer, overtrædelser og sanktioner
- Plantesundhedsregler og plantepaskrav
- Kontrol

Den tentative dato for offentliggørelse af denne vejledning er d. 1. maj 2022.

6. EU-revision af markedsdirektiver v/LBST

EU-Kommissionen har følgende tidsplan mht. revision af markedsdirektiver:

- Forstudier efterår-vinter 2020/2021
- Inception Impact Assessment (EU-høring ”Have your say” juni-juli 2021)
- Impact Assessment (EU-høring ”Have your say” december 2021 – februar 2022)
- Vedtaget forslag klar til Trilog-forhandlinger ultimo 2021
- Trilog-forhandlinger mellem EU-Kommissionen, Rådet og EU-Parlamentet 2023 og frem

Denne meget strenge tidsplan skyldes formodentlig EU-valg, som vil forny EU-parlament i efteråret 2024, samt. Kommissionen pr. 1. januar 2025.

7. Nye regler for CMS hybridhvede v/LBST

Fra d. 1. september 2022, vil der komme nye lempeligere regler for CMS-hybrider af hvede i bekendtgørelse om sædekorn.

Reglerne for afstandskrav for avlen vil være:

CMS hybrider af HVEDE	Minimum distance
For the CMS female component for the production of basic seed	300 m
For the production of certified seed	25 m

Der vil også være lempeligere krav for sortsrenhed og hansterilitet:

(i) The percentage by number of plants, which are obviously not true to type, shall not exceed:

- for the crops used to produce basic seed, 0,1 % for the maintainer and the restorer line and 0,3 % for the CMS female component;
- for the crops used to produce certified seed, 0,3 % for the restorer and 0,6 % for the CMS female component and 1 % in case the CMS female component is a single hybrid.

(ii) The level of male sterility of the female component shall be at least:

- 99,7 % for crops used to produce basic seed;
- 99 % for crops used to produce certified seed.

Og for certificeret frø:

- The minimum varietal purity of the seed of the category certified seed shall be 85 %
- Impurities other than the restorer shall not exceed 2%.

8. Plantesundhed – tomatskrumpevirus v/LBST

Der er kommet ændringer til retsakter om tomatskrumpevirus vedtaget ultimo september. Baggrunden for ændringerne er en række audits udført i medlemsstater med aktive udbrud i 2020 og 2021 som har vist at implementering og udførelse af foranstaltninger er inkonsekvent. Reglerne bør derfor præciseres.

Derudover har handelsdata vist problemer specifikt med frø fra Kina og Israel.

De nye ændringer er:

- hybrider af tomat er nu omfattet
- der er nu forskellige regler for produktion i åbent land og under glas
- der er krav til behandling af vækstmedie
- der er krav til pakkestationer hvis smittede frugter skal håndteres
- moderplanter skal testes tidsmæssigt tæt på høst af frø
- ved import af frø fra Israel skal min 50% af forsendelser testes, fra Kina 100%
- alle planter (ikke kun til plantning omfattes), frø og frugt er omfattet
- foranstaltninger forlænges til maj 2023.

Ændringen af forordningen om hasteforanstaltninger for tomatskrumpevirus er offentliggjort og findes på følgende link (disse træder i kraft d. 3. november 2022):

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.365.01.0041.01.DAN&toc=OJ%3AL%3A2021%3A365%3ATOC

9. Plantepas & mærkesedler v/LBST

For certificerede varer hvor der er krav om plantepas for den pågældende art, skal EU-mærkesedler altid være kombineret med en plantepas. Disse kombinerede mærkesedler skal bruges til certificering af avl i EU eller til handel i EU eller eksport. Avlen kan komme fra Danmark, EU eller fra et ligestillet 3.-land (grå mærkeseddel).

Frø må importeres fra ligestillede 3.-lande med OECD-mærkesedler og plantesundhedscertifikat. En OECD-mærkeseddel kan pt. ikke kombineres med en plantepas (plantepas påsættes efterfølgende separat ved handel i EU).

Et parti mærket med en OECD-mærkeseddel må kun i enkelte tilfælde ommærkes til en EU-mærkeseddel.

10. OECD-mærkesedler, forseglingsdato v/LBST

Fra 1. januar 2022 skal forseglingsmåned og år fremgå af OECD-mærkesedlen.

Følgende oplysninger som skal fremgå af OECD-mærkesedlen:

- Name and address of National Designated Authority
- Species: (Latin name)
- Variety denomination (or synonym)
- Category: (Pre-basic, Basic, or Certified Seed, 1st, 2nd or other generation)
- Lot Reference Number
- **Month and year of sealing**
- Declared net or gross weight or declared number of seeds
- A unique serial number identifying each label
- Country of production

11. Økologisk heterogent materiale v/LBST

Produktion af økologisk heterogent materiale vil være muligt fra 1. januar 2022. Det vedrører alle markedsdirektiver, undtaget –forstligt formeringsmateriale. Ordningen håndteres af Landbrugsstyrelsen herunder krav til registrering, identitet, kvalitet og mærkning. De konkrete krav vil blive indarbejdet i styrelsens vejledninger om frø og andet planteformeringsmateriale.

12. Forsøg med lempeligere regler for økosorter v/LBST

Mht. udvikling af økologiske sorter til økologisk brug arbejder EU-kommissionen på en forsøgsordning, som forventes at træde i kraft 1. juli 2022 (foreløbig dato). Ordningen giver mulighed for at arbejde med gulerod og knudekål i første omgang, herefter tomat, løg, hvede, rug, majs, soja, lucerne samt læggekartofler efter behov.

Der vil være nogle modificerede krav for SES-afprøvning og værdiafprøvning, men kriterierne er ikke endeligt fastlagte.

13. Økologistatus af frø i organicXseed 2022 v/LBST

OrganicXseed er en database som indeholder alle sorter med opformeringsmateriale til salg godkendte til økologisk brug. Databasen indeholder oplysninger om typer af frø (normalt, præcision, frigo osv.) og frøkvalitet (certificeret frø, certificeret 2. generationsfrø, standardfrø, kimplanter...).

Omlægningsfrø bør stadig tilføjes foran afgrøden ved oprettelse i Seeds4organic/OXS i 2022, og kan i en kortere periode indtil lagrene er opbrugt anvendes på lige fod med økologiske frø.

14. Frøblandinger i organicXseed 2022 v/LBST

Blandingerne er delt op i forskellige sortsgrupper i OrganicXseed. Blandinger skal nu indeholde minimum 70% økologisk planteforneringsmateriale, og bør sammensættes med den højst mulige økologiske andel. Blandingerne må som udgangspunkt ikke indeholde ikke økologiske sorter der i OrganicXseed fremgår i ren bestand.

15. Officiel prøvetagning v/TystofteFonden

Pr. 1. december 2021, skifter TF leverandør af officiel prøvetagning. ECS Eurocargo Services A/S vil overtage officiel prøvetagning.

ECS Eurocargo Services A/S har bl.a. erfaring med prøvetagning og kvalitetskontrol, inspektioner samt vægtkontrol og indvejninger.

Uddannelse af nye prøvetagere er i gang, og nogle af de officielle prøvetagere hos ECS Eurocargo vil i forvejen være kendt af virksomhederne.

Mere information vil følge via TF's hjemmeside og nyhedsbreve.

16. Indberetning af XML v/TystofteFonden

TystofteFonden præsenterede ligesom ved sidste arbejdsgruppemøde dashboard api.tystofte.dk, hvor virksomhederne kan se status på deres indsendte xml-filer. Det er vigtigt at virksomhederne bruger dette dashboard som et hjælpeværktøj. TystofteFonden har ikke adgang til dette dashboard, og det er derfor kun virksomhederne som kan se deres egne xml-filer. Et parti, et avlsparti, eller en analyse er først anmeldt når xml-filen har status 'Complete', og dermed er blevet læst ind i FCS. Dvs. indberetninger med status "Error" eller "Running" er endnu ikke anmeldt. Det er den enkelte virksomheds eget ansvar at holde sig opdateret på filernes status. Dashboardet indeholder – efter virksomhedernes ønske - nu et søgefelt hvor man kan søge efter partinummer. Det er endvidere også muligt at arkivere filerne ved at trykke på 'Archive'. Filerne får automatisk status "Archive" i Dashboardet efter 6 måneder.

17. IT-sikkerhed v/TystofteFonden

TF ser et stigende antal loginforsøg, primært fra nogle ukendte kinesiske IP-adresser. TF vil derfor installere et IP-filter før man logger ind i FCS. TF beder virksomheder om at sende deres (statiske) IP-adresser, så de kan registreres.

TF mangler IP-adresser af følgende firmaer:

- Hornsyld Købmandsgaard
- Brdr. Ewers
- Nielsen & Smith
- Syngenta
- Vikima Seed

Dette er kun gældende for firmaer som indberetter partier via xml-filer.

18. Stikprøvekontrol af analysedata v/TystofteFonden

For at sikre at indberettede analysedata indlæses korrekt samt at indholdet af data i XML-filer er korrekt, har TystofteFonden udtaget omkring 50 tilfældigt udvalgte partier på tværs af alle

artsgrupper, kategorier og virksomheder. TF har oplevet en rigtig fin respons fra virksomhederne, og vil vende tilbage, hvis der er kommentarer til analysebeviserne.

19. Status på ukrudtsarter v/TystofteFonden

Finland har sat fokus på ukrudtsarterne alm. hanespore, grøn skærmaks og amarant indenfor det nordisk-baltiske samarbejde for certificering. De to førstnævnte arter er problematiske i DK. Der er tale om sommer-enårige ukrudtsgræsser, som kan give ophav til mange frø. De er mest problematiske i rækkeafgrøder som majs, bederoer og grøntsager, hvor de kan bidrage til store udbyttetab. Arterne er generelt i fremgang i de øvrige nordiske og baltiske lande, dog reguleres forekomsten i såsæd endnu kun i Norge. Norge har udarbejdet en rapport om hanespore, hvori der behandles følgende aspekter: udbredelse, importveje, spredningsveje, økonomiske konsekvenser og udbyttetab.

TF bragte emnet op til arbejdsgruppemødet, for at høre om deltageres eventuelle bekymringer og holdninger til ukrudtstyperne. Flere af deltagerne kunne genkende problematikken især for hanespore. LBST nævnte som mulighed, at man på samme måde kunne lave en dansk undersøgelse gennem samarbejdet med AU.

20. Anmeldelsesfrister – forespørgsel fra Barenbrug

Barenbrug vil gerne høre, for hvilke tilfælde LBST kunne tænkes at dispensere for anmeldelse af avl efter fristen. LBST svarer alle er velkomne til at sende dispensationsansøgninger, men at dispensationer kun gives i særlige tilfælde, hvor der opstår situationer som virksomheden ikke selv er ansvarlige for som f.eks. strømafbrydelser, hacking osv.

21. Eventuelt

De nye regler for produktion af sortsblandinger giver udfordringer.

Da alle komponenter skal være certificeret, findes det ikke længere et analysebevis på det blandede vare, som kan vises til køberen. Virksomhederne må godt lave en analyse på sortblandingen til intern brug.

Det er Erstatningsfonden for sædekorn som skal løse problemer mellem firmaer og købere.

Virksomhederne vil gerne høre hvis der findes en regel om præcis hvornår de tre syn i hybrid raps skal forgår. LBST siger at det er muligvis en svensk regel, som findes ikke i Danmark.

Tolkning af 'et areal', som blev vedtaget til sidst møde (forår 2021) er også gældende for 2022. 'Et areal' blev tolket som samme produktionsområde. Der kommer en præcisering på dette punkt i den nye bekendtgørelse.

Virksomhederne ønsker at deltage i nogle tema-grupper efter fællesmøde til næste arbejdsgruppemødet. To personer blev udpeget, og er ansvarlige for at kontakte deltagerne, for at finde debat/diskussions-emner til kommende arbejdsgruppemøde:

Christian Boehm (DSV) for markfrøgruppen

Kresten Mathiasen (Brdr. Ewers) for sædekornsgruppen

22. Næste møde

27. april 2022 kl. 10 hos TystofteFonden. Nærmere information følger via nyhedsbrev og hjemmesiden.